

Illustreret Tidende

Nr. 35

København, den 1. September 1918

59. Aarg.

JAKOB JAKOBSEN

DR. phil. Jakob Jakobsen var en af de faa danske Videnskabsmænd, der opnaaede en fast Ansættelse i Udlandet. Og besynderligt var dette ikke. Thi havde hans Navn end en god Klang herhjemme, saa var det dog mest udenfor Landets Grænser, at man mærkede, hvad han betød paa Sprogforskningens og navnlig Dialektforskningens Omraade.

Vinteren 1912 tilbragte jeg i Universitetsbyen Aberdeen; jeg erindrer noje en Aftenstund, da jeg sammen med den skotske Fonetiker William Grant drøftede Mulighederne for at faa et større Arbejde udført over skotske Dialekter. Forholdene var fortvivlede. Der var stor Mangel paa Arbejdskraft; Arbejdet, der hobede sig op, syntes uoverkommeligt. Jamiesons Leksikon tiltrængte en grundig Revision, Warracks lille Ordbog havde trods alt været en Skuffelse; Interesse fandtes vel nok hos de stedlige Forskere, men overalt behøvedes en kyndig Haand for at faa et tilfredsstillende Resultat ud af Materialet; til de tyske Filologer, der jævnligen berejste Skotland for at studere Dialekten, nærrede man ikke rigtig nogen Tiltro; men til ét Navn knyttedes der Forhaabninger, og det var til Jakob Jakobsens. Naar han var færdig med sine Undersøgelser paa Øerne, vilde han for Alvor tage fat paa Lavskotsk. »Jakobsen has promised, that in 1913 he will come down to Caithness«, erklærede Grant Gang paa Gang fortrøstningsfuldt. Naar Jakobsen traadte hjælpende til, skulde der nok komme Fart i Arbejdet. Dette skete imidlertid ikke. Videnskaben krævede ham til at overtage andre Hverv. Naar undtages talrige Henvisninger til den lavskotske Dialekt i hans etymologiske Ordbog over det norrøne Maal paa Shetland, udførte han ikke noget Arbejde over Skotsk, selv om han omfattede Dialekten og dens Historie med stor Interesse. Det var de nordiske Sprog og deres Indflydelse og Indgriben i andre Sprog og Dialekter, der var og blev hans Hovedstudium.

Universitetet i Aberdeen havde længe ønsket at knytte Dr. J. til sig. Det var efterhaanden blevet Skik, at hvorsomhelst han kom til Skotland, maatte han se at faa Tid til at holde nogle Forelæsninger paa Universitetet. Og J. kom paa de mest uberegnelige Tidspunkter, trodsende Vejr og Aarstid. Endelig i Foraaret 1914 blev der oprettet en Docentpost for ham, og han blev fast ansat ved Universitetet, Pengene her til fik man fra det berømmelige Carnegie Fond; længe havde

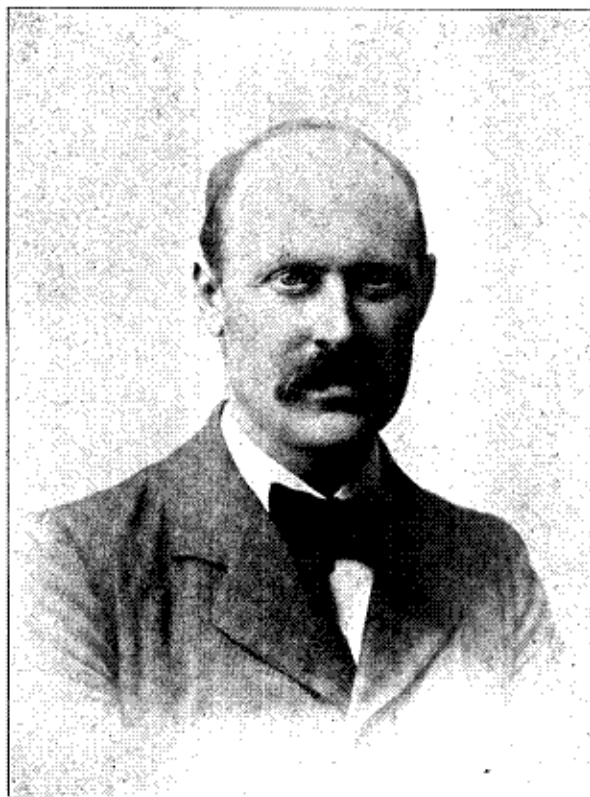
man vaklet mellem at anvende dem til et haardt tiltrængt Docentur i Gælisk eller til et i de nordiske Sprog. Dr. Jakobsen gik af med Sejren. En Forelæsningsrække paa 25 Forelæsninger skulde han afholde hvert Aar i Aberdeen. Den nye Universitetsbygning med de store, luftige Auditorier og bekvemt indrettede Laboratorier var lige blevet indviet, og nu skulde Jakobsens Navn knyttes til de derværende Lærerkæfters, ligesom et Symbol paa, at en ny Tid oprandt, at Sprogforskningen, der hidtil var blevet saa stedmoderligt behandlet, skulde blomstre op og faa ny Livskraft.

Jeg husker saa tydeligt, da Jakobsen holdt sin Indledningsforelæsning; stor Stads havde man gjort af ham, Rector magnificus med Senatus academicus var mødt, bl. a. Professor Herbert Grierson, daværende Professor i Engelsk, en god Ven af Dr. Jakobsen, og desuden efter Indbydelse en Del Professorer fra de øvrige Universiteter i Skotland. Et lidt famlende og usikkert Indtryk gjorde J. den Gang som Foredragsholder, svag som han endnu var efter sit Klinikophold de foregaaende Maaneder; med levende Interesse fulgte dog den store Forsamling hans Foredrag, baade lærde og ikke lærde; det var som en Aabenbarelse for dem at faa et Glimt at se af de sammenlignende Sprogvidenskabers ukendte Verden.

Senere færdedes Dr. J. husvant paa Universitetet; de følgende Forelæsninger var nærmest beregnet paa, at kun Studenterne skulde give Møde. Herved blev det dog ikke; mange var det, som ønskede at høre ham og udspørge ham om hans Mening om Problemer, som de maaske havde grublet over i flere Aar og ikke før havde haft Lejlighed til at udtale sig om. Hjælpsom og meddelsom viste han sig mod dem alle. Naar man saa ham i den lange, sorte Doktorkappe, i ivrig Samtale med de mange, der søgte til ham, skulde man ikke tro, at det var en Udlænding, man her havde for sig; kun en let Akcent og nu og da en Søgen efter Ordene kunde røbe ham.

Krigen bragte en brat Afslutning paa denne Del af Dr. Jakobsens Virksomhed; sikkert havde hans Docentur udviklet sig til en Professorpost, og han vilde have forstaaet at udfylde denne med sin vidtomfattende og dybtgaaende Interesse for Videnskaben.

Elisabeth Westergaard.

F. 1864. — D. 1918.